

Beleidsplan 2024-2028

Stichting Smid Renders

JONG GELEERD, OUD GEDAAN



www.stichtingsmidrenders.com

Secretariaat: Berg 43 A, 5508 AP Veldhoven

info@stichtingsmidrenders.com

foto Lars van den Hurk bij de stoommachine 'James'

Jong geleerd, oud gedaan. Als 4-jarig jochie kwam Lars al bij Smid Jan Renders met interesse voor stoommachines



Inhoud

1. Hoe het allemaal begon	2
2. Droom en wens	2
3. Historie Heinrich Lanz Maschinenfabrik Mannheim	3
4. Missie, visie en doelstelling	3
5. Toekomst in relatie tot milieumaatregelen	5
6. Fondsenwerving	6
7. Educatie	7
8. Restaureren en conserveren	8
9. Registratie en onderzoek herkomst	8
10. KAM-plan en risicoinventarisatie	10
11. Vrijwilligers.	11
12. ANBI	12
13. Contactgegevens	12

Versie 1.3. Deze definitieve versie van het beleidsplan 2024 -2028 is besproken, geaccordeerd en vastgesteld in de vergadering van het bestuur van 15 mei 2024

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



1. Hoe het allemaal begon

Gelukkig zullen er altijd mensen zijn die het belang van het conserveren van historische werktuigen inzien. De op 12 juli 2015 overleden smid Jan Renders is er daar een van. Bij velen beter bekend als Jan de Smid of Smid Renders.

In negentienhonderd tweeënzestig begonnen met zijn eigen smederij in de Polderstraat te Zeelst. Hij werkte vooral voor de boeren als die stukken hadden aan hun werktuigen. Een echte smid, zoals je ze vroeger in elk dorp tegenkwam. Hij kon veel met weinig gereedschap.

In zijn smederij werd het harde ijzer gevormd door hamer en vuur.

Smeden, een ambacht waar kunst en vakmanschap samengaan. In de jaren '80 komt daar een hobby bij. Zijn vrije tijd besteed hij aan het restaureren van oude werktuigen.

Sinds de jaren tachtig van de 20^e eeuw heeft hij zijn fascinatie voor de Lanz machines uitgebouwd tot een indrukwekkende verzameling van tractoren, landbouwmachines en werktuigen. Met zijn grote vakbekwaamheid als smid en creatieve vermogen slaagde hij erin de Lanz machines weer een nieuw leven in te blazen. Hij verwerft daarbij aanzien in binnen- en buitenland.

2. Droom en wens

In het jaar 1999 komt zijn droom uit: hij weet beslag te leggen op een stoomlocomobiel uit het jaar negentienhonderd negen. Deze machine is afkomstig van de Heinrich Lanz Maschinenfabrik Mannheim. De locomobiel weegt maar liefst zes (6) ton en heeft een capaciteit van eenentwintig (21) PK. Jan is drie jaar bezig om hem op te knappen. Het wordt het kroonjuweel uit zijn verzameling.

Het was zijn grote wens dat na zijn overlijden zijn hobby en levenswerk zou worden voortgezet. Dat idee is na zijn overlijden door zijn echtgenote overgenomen en uitgezet.

Met behulp van vrienden en familie is het mogelijk gebleken om het historische erfgoed veilig te stellen voor het nageslacht.

Op 9 maart 2016 ziet de stichting Historisch Erfgoed Smid Renders het levenslicht.



3. Historie Heinrich Lanz Maschinenfabrik Mannheim

Lanz is de naam van een Duitse fabrikant van landbouwmachines in het algemeen en tractoren in het bijzonder. Nadat Heinrich Lanz (1838-1905) in het bedrijf van zijn vader te Mannheim in Baden-Württemberg was gaan werken, importeerde en repareerde hij aanvankelijk landbouwmachines voordat hij zich ging bezighouden met eigen productie. In 1878 kwam de eerste stoomtractor op de markt. Later produceerde Lanz allerlei machines, waaronder stoomlocomobielen, tractoren, ploegen en dorsmachines. Rond 1900 was het de grootste landbouwmachinefabriek van Europa. Het bekendst werd Lanz echter door de zogenaamde tractor met de beroemde naam "Lanz Bulldog", die tot 1956 werd geproduceerd, waarna de firma werd overgenomen door John Deere.

De Bulldog was tijdens zijn introductie in 1926 revolutionair, met een eencilinder-tweetaktdieselmotor. Deze motor had vooraan de cilinder een gloeikop die gedurende een kwartier verwarmd moest worden, alvorens te starten door het vliegwiel met de hand te draaien. Mede door dit onderdeel kreeg de trekker de reputatie op alles te draaien wat brandt.

4. Missie, visie en doelstelling

Missie

De Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders draagt actief bij aan het verzamelen, conserveren en toegankelijk maken van een belangrijk deel van ons agrarisch en industrieel cultureel erfgoed op zowel regionaal als nationaal niveau. Ze richt zich daarbij vooral op de fase van mechanisering van de landbouw in Nederland vanaf circa 1900. Die mechanisering weerspiegelt een wezenlijke omslag, op zowel economisch en sociaal als op technisch gebied. De herinnering aan dit fundament van onze huidige welvaart dient voor iedereen te worden bewaard.

De kern van de collectie bestaat op dit moment uit een zeer zorgvuldig gerestaureerde Lanz stoomlocomobiel van het jaar 1909 en een klompenmaakmachine van het merk Guilliet, bouwjaar 1910. Beide machines zijn door de stichting in eigendom verkregen in het oprichtingsjaar. Eind 2018 is aan de collectie een Lanz Alldog (1958) toegevoegd. In 2019 wordt een historische lintzaagmachine in eigendom verworven. In de winter van 2020/2021 wordt die volledig gerestaureerd. Met deze lintzaag worden ruwe blokken populierenhout gezaagd ter verdere verwerking voor de klompenmachine.

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



Verder uitbreiden van de collectie de komende jaren is geen doel op zich. Doet zich de gelegenheid voor dan zal een afweging worden gemaakt de collectie verder uit te breiden en beter toegankelijk te maken voor een breed publiek – dat van nu en dat van later.

De stichting wil met diverse activiteiten waaronder demonstraties op evenementen in binnen- en buitenland, met tentoonstellingen en rondleidingen de herinnering aan deze periode levend houden. Ze richt zich daarbij ook op jongeren via educatieve programma's, op ouderen door demonstraties en op bewoners in de regio met voorlichting e.d.

Daarnaast wenst de stichting nauw samen te werken met anderen op eenzelfde terrein van historische en cultureel opererende stichtingen en verenigingen. De stichting is aangesloten bij de Stoomwalsenclub Nederland. www.stoomwalsenclub.nl

Wie zich in zijn verleden verdiept, leert zichzelf beter kennen

Visie

Onze visie is dat het levendig houden van deze geschiedenis het beste kan plaatsvinden door de machines te restaureren en in werking te stellen. Dit alles met als opdracht om deze historische machinerieën en het bijbehorende agrarisch erfgoed, te behouden en voor het publiek ten toon te stellen. Bovendien is ons doel voorlichting te geven over alle facetten van deze bijzondere machines. Dit ten dienste van en voor het algemeen nut. Op deze manier kan iedereen laagdrempelig kennis nemen van het cultuurhistorisch verleden van het alledaagse leven op het platteland. Dit is een unieke manier om deze historische tractoren en het bijbehorende agrarisch erfgoed in stand te houden,

Doelstelling

De Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders stelt zich ten doel om een collectie stoommachines en bijbehorende werktuigen, alsmede modellen te beheren, te restaureren, in standhouden en onderhouden als historisch en cultureel erfgoed. Tevens wil zij haar collectie selectief uitbreiden en voor het publiek te ontsluiten. Door een deel van de machinerieën in bedrijf te presenteren is de stichting in staat om behalve de collectiestukken zelf ook de kennis van de werking, de bediening en het onderhoud te behouden en over te dragen.

De stichting tracht haar doel te bereiken door het onderhouden en in werking stellen van machines en deze te tonen op de daarvoor geëigende dagen en plaatsen.

Het is nadrukkelijk de bedoeling van de stichting dat iedereen laagdrempelig kennis kan nemen van het cultuurhistorisch verleden.



Onze ambities:

- **Bijdragen aan de maatschappij** en hierbij betekenisvol zijn;
- **Educatie aan jongeren , volwassenen en ouderen**
- De **collectie** die we beheren toegankelijk maken (fysiek en online) voor nu en voor volgende generaties;
- Inzet en ontwikkeling van onze **vrijwilligers** stimuleren;
- De **financiering van onze ambities** en een goede balans vinden tussen eigen middelen en kosten.

5. Stoommachines van verleden naar een duurzame toekomst

De stikstofcrisis doet zich bepaald niet alleen in de landbouw voelen. Maatregelen om de stikstofcrisis te bezweren kunnen ook gevolgen hebben voor de werking van stoommachines. De toekomstbestendigheid van een aantal evenementen lijkt daarmee onzeker. Bij de evaluatie eind 2023 heeft het bestuur haar zorgen hierover uitgesproken. Toch blijft de stichting optimistisch. 'Als we kijken naar wat wij uitstoten en je smeert dat uit over een jaar, dan valt dat totaal in het niet bij wat bijvoorbeeld het vliegverkeer aan uitstoot heeft. Eigenlijk gaat het dan helemaal nergens over'. De stichting zelf verbruikt het restafval van het hout waarmee de klompen worden gemaakt. Alvorens dit hout wordt gebruikt wordt het 2 tot 3 jaar gedroogd en bedraagt het vochtigheidspercentage 20 procent of minder.

Brandstof alternatieven voor stoommachines.

In de herfst en winter van 2023/2024 valt er zoveel neerslag dat de meerdere waterschappen in Nederland besluiten om stoomgemalen in te zetten om het overvloedige regenwater weg te pompen. Het oudste stoomgemaal van Nederland, het Woudagemaal in Lemmer is honderd jaar oud en bewees weer goede diensten om wateroverlast in Friesland te voorkomen. Miljoenen kuub water werd afgevoerd naar het IJsselmeer. Dat gebeurde op een duurzame wijze. Het gemaal wordt gestookt op HVO100. Dit is een brandstof gemaakt van 100% plantaardige afvalolieën die de uitstoot van broeikasgassen (CO₂) tot wel 90% vermindert. HVO staat voor "Hydrotreated Vegetable Oil". Het wordt van plantaardige afvalolieën geproduceerd, zoals afgewerkt frituurvet.

De stichting is optimistisch over alternatieve brandstofmogelijkheden en denkt na over de verschillende aanwendingsmogelijkheden voor de toekomst.

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



6. Fondsenwerving

De geldmiddelen van de stichting worden verkregen door

- donaties
- (advertentie)bijdrage van bedrijven
- sponsorgelden en subsidies
- inkomsten uit activiteiten bij evenementen
- verkrijging krachtens erfstelling, legaat, schenking of gift.



Het nieuw vervaardigde sponsordoek 2024



7. Educatie

Onze educatieve projecten stellen zich ten doel om kennisuitwisseling, bewustzijn te creëren en verdieping te bieden. Hierbij richten we ons op een brede doelgroep wat betreft leeftijd, achtergrond en betrokkenheid.

Jongeren

Het 19^e-eeuwse industriële tijdperk, in het bijzonder het stoomtijdperk, komt steeds verder achter ons te liggen. Vooral bij de jeugd ontstaat daardoor een lacune in de kennis over - en respect voor! - de enorme prestaties die vroeger met hand- en stoomkracht zijn geleverd. En daarbij niet te vergeten: de omstandigheden waarin die prestaties werden geleverd. Daarnaast raken ze steeds minder vertrouwd met het verschijnsel "stoom" zelf.

Voor leerlingen van het basisonderwijs en van de eerste klassen van het voortgezet onderwijs, vormt erfgoededucatie een wezenlijke verrijking van hun kennis en geestelijke bagage. Een bezoek aan onze stichting, die zo nauw verweven is met een indrukwekkend stuk historie, met (stoom)techniek, zou eigenlijk een vaste plaats op het leerprogramma behoren te hebben.

Scholen kunnen voor een groep of klas een excursie organiseren, bijv. in het kader van een leerproject over erfgoed of energie. Bij het bezoek aan de stoomlocomobiel krijgen de leerlingen een presentatie en een rondleiding. Het geheel duurt ongeveer 1 uur. Zo'n excursie is - op afspraak - in principe op alle dagen (met uitzondering van de dagen waarop evenementen plaatsvinden) mogelijk.



Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



Volwassenen

Op de evenement dagen zelf worden demonstraties verzorgd voor bezoekers en wordt de werking van de stoomlocomobiel toegelicht. Voor velen zal het een eerste kennismaking zijn met stoom en stoommachines.

Ouderen (met een beperking)

Ouderen willen blijven meedoen in de samenleving. Voor ouderen met zintuigelijke beperkingen, eenzame ouderen en ouderen met een licht verstandelijke beperking wordt een speciaal programma ontwikkeld. Ze hebben behoefte aan sociale contacten. Ouderen opnieuw kennis laten maken met het 'verleden'. Stoommachines als erfgoed en de werking en kracht van stoom is niet zelden een herkenning naar vroegere tijden.

8. Restaureren en conserveren

De doelstelling met betrekking tot restaureren en conserveren van nieuw verworven machines voor de collectie is dat na voltooiing van de restauratie deze machinerieën weer in staat zijn deel te nemen aan evenementen. Dat wil zeggen dat zij authentiek en goed uitzien. Hiertoe zal steeds een stappenplan worden opgesteld. Het streven is om de restauratie in één jaar te voltooien. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat hiervoor als randvoorwaarde geldt dat de stichting tijdig de beschikking heeft over de benodigde onderdelen en de vereiste financiële middelen.

9. Registratie en onderzoek herkomst

De doelstelling met betrekking tot registratie en onderzoek naar herkomst richt zich op het verkrijgen van een beter inzicht in de techniek van een nieuw verworven machine, en hoe deze is gebruikt. Het onderzoek bestaat voor de techniek uit het bestuderen van handboeken van de producent, achterhalen van informatie via het internet en het vastleggen daarvan in een registratiesysteem. De doelstelling is de machines uit de collectie vastgelegd te hebben.

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



Lloyds Register.

De stoomlocomobiel is geregistreerd in het Lloyd's Register onder de naam 'JAMES'. Lloyd's Register heeft in 1994 het toen inmiddels geprivatiseerde Stoomwezen B.V. gekocht van de Nederlandse overheid. Stoomwezen B.V. heeft substantieel meegeholpen om het WBDA en de uitvoering en het toezicht hierop vorm te geven. Door de gecombineerde historie van Lloyd's Register (in 2010 bestond dat 250 jaar), dat al sinds de introductie van stoomketels op stoomschepen en in de industrie een van de meest gerenommeerde deskundigen was op het gebied van drukapparatuur, en Stoomwezen, is Lloyd's Register Energy in Nederland de oudste en meest ervaren AKI in de markt.

10. KAM-plan en risicoinventarisatie.

KAM

KAM staat voor Kwaliteit, Arbo en Milieu. De KAM-coördinator is verantwoordelijk voor het coördineren en implementeren van het KAM-beleid binnen de stichting. Deze rol richt zich op het waarborgen van naleving van wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu.

Risico-inventarisatie VGM

VGM staat voor Veiligheid, Gezondheid en Milieu. In de VGM-risico-inventarisatie worden de risicovolle werkzaamheden, de beheersmaatregelen, de verantwoordelijke voor de actie, het in stand houden van de actie, en het toezicht op het evenement benoemd. De VGM-risico-inventarisatie en in vervolg daarop de jaarlijkse evaluatie wordt periodiek met de vrijwilligers besproken zodat deze veiligheidselementen voor iedereen gaan leven en herkenbaar zijn. Overigens zijn veel van deze veiligheidshandelingen al jaren als vanzelfsprekend voor iedereen herkenbaar. De VGM-risico-inventarisatie en -evaluatie van de activiteiten van de Stichting Smit Renders wordt in 4 herkenbare fases opgeknipt te weten:

1. Activiteiten op en rond de werkplaats
2. Transportbewegingen van en naar een evenement
3. Laden en lossen op een evenement en bedrijfsklaar installeren van de machinerie veelal zonder bezoekers
4. Veiligheid tijdens een evenement waarbij bezoekers aanwezig zijn.

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



Het KAM-plan en de risico-inventarisatie zijn in de eerste vier maanden van 2024 uitgewerkt en in een rapportage verwerkt. Tijdens de vergadering van het bestuur van 15 mei 2024 is de eindrapportage besproken en zijn afspraken gemaakt. Vervolgens is de nota geaccordeerd en vastgesteld. De verdere implementatie ervan zal in de loop van 2024 plaatsvinden. Omdat dit plan voor alle vrijwilligers van belang is, zullen zij aan de hand van bijeenkomsten in dit proces worden meegenomen. Een eerste bijeenkomst heeft inmiddels plaatsgevonden.

11. Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn onontbeerlijk om onze doelstellingen te bereiken. De vrijwillige inzet binnen de Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders is noodzakelijk om de beleidsdoelen te kunnen uitvoeren. Het is van belang dat er ook beleidsmatig over de inzet van de vrijwillige medewerkers wordt nagedacht. De doelstelling van het vrijwilligersbeleid van de Stichting is om te borgen dat er voldoende, enthousiaste vrijwilligers zijn met de relevante kennis en deskundigheden om de stichting en de daaruit voortvloeiende activiteiten goed te laten functioneren.

Het beleid is daarbij gericht op:

- Het aantrekken van nieuwe vrijwilligers. Het belangrijkste wervingsmiddel is het persoonlijk aanspreken van mensen.
- Het geven van duidelijkheid aan vrijwilligers waar taken en verantwoordelijkheden liggen. Het voorkomen van onduidelijkheid, wrijving, conflicten, ongelijke behandeling tussen vrijwilligers
- Het stimuleren van vrijwilligers en daarmee ter optimalisering van hun inzet voor het doel van de stichting.
- Het blijven aansluiten als organisatie bij de functie en rol die 'nieuwe' vrijwilligers voor de stichting kunnen betekenen.

Het beleid binnen de stichting is erop gericht dat de vrijwilligers binnen de gestelde doelstellingen van de stichting, tot hun recht komen. De uitvoering van het vrijwilligersbeleid is in handen van het bestuur. Gezien de grootte van de stichting zijn de verhoudingen tussen het bestuur, raad van toezicht en de (vrijwillige) medewerkers zo min mogelijk hiërarchisch. Het bestuur en de leden van de raad van toezicht van de stichting heeft een aantal taken die niet door de vrijwilligers kunnen worden verricht. De bestuursleden worden geacht de hele groep vrijwilligers aan te sturen, te motiveren en betrokken te houden; ieder vanuit zijn specifieke rol. Daarnaast moeten zij zelf gemotiveerd en betrokken blijven. Ook bestuursleden hebben immers hun persoonlijke motivatie die leidend is voor alle energie en werk die zij in de stichting stoppen.

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



De stichting heeft in mei 2024 het eerder opgestelde vrijwilligersreglement, de Gedragscode vrijwilligers alsmede het privacyreglement aangaande de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) geactualiseerd en waar nodig wijzigingen aangebracht.

Alle vrijwilligers (inclusief leden van het bestuur en de raad van toezicht) zijn onbezoldigd.

Voor de vrijwilligers heeft de Gemeente Veldhoven een speciale Vrijwilligersverzekering afgesloten. Deze verzekering geldt voor alle vrijwilligers en dekt bij ongeval tijdens het vrijwilligerswerk de schade.

12. Anbi status.

De stichting Historische Cultureel Erfgoed Smid Renders wordt door de belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Wie aan onze instelling een gift geeft, mag dat bedrag (onder voorwaarde) als aftrekpost opvoeren voor de inkomstenbelasting. Bovendien is de ontvangende instelling vrijgesteld van schenk- en erfbelasting.

Voor meer informatie en voorwaarden voor aftrek zie:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/inkomstenbelasting/aftrekposten/persoonsgebonden-aftrek/giften_aan_goede_doelen/

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders



13. Contactgegevens

- Naam: Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders
- Contact: Berg 43 A te 5508 AP Veldhoven.
Telefoon: 040-2544380
e-mail: Info@stichtingsmidrenders.nl
website: www.stichtingsmidrenders.com
- Kamer van Koophandel: 65549570
- Fiscaal nummer (RSIN): 856157752
- Bestuurssamenstelling: Voorzitter: de heer J.F.N. (Hans) de Wit
Secretaris: de heer J.W.L (Jan) Renders
Penningmeester: de heer J.A.A. (John) de Jongh.
- Raad van Toezicht: Voorzitter, de heer P.A. (Paulus) Pellen
Lid: de heer M.P.J. (Thieu) Baetsen
Lid: de heer A.H.C. (Albert) Groenen
Lid: de heer M.A.A. (Tiny) Renders

Stichting Historisch Erfgoed Smid Renders

